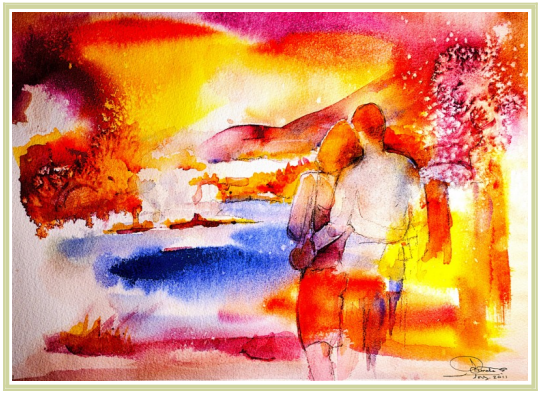
ΑΡΕΤΗ ΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΤΟ ΘΕΜΕΛΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ο Λόγος θα αποτελούσε την οργανωτική αρχή της αρμονίας, ήτοι θα καθόριζε, με επιταγές και απαγορεύσεις ποια θέση θα κατείχε το κάθε μέρος μέσα στο όλο. **Αρμονία Λόγου και ψυχόρμητου.** Αυθυποταγή των ενστικτωδών και αξερίζωτων παρωθήσεων σε έναν έλλογο σκοπό**. Παραίτηση από την άμεση ικανοποίηση για χάρη μιας ανώτερης ευτυχίας. Μια ζωή, η οποία να στηρίζεται στο μέτρο και τις αξίες.** Αυτά **οραματίσθηκε ο άνθρωπος**, όταν θέλησε να απαλλαγεί από τα **μεταφυσικά ερείσματά του** και να αποκτήσει **απόλυτη ελευθερία στις αποφάσεις του για ένα προσωπικό τρόπο ζωής.**

Όμως, στην πράξη, οι **αστικές αυτές αξίες** θυσιάστηκαν στο βωμό **του κέρδους για την άμεση ατομική μας ικανοποίηση.** Πέσαμε στη φιλαυτία και τον εγωτισμό με συνέπεια να φθάσουμε στον **μηδενισμό.** Αγνοήθηκε, ότι από το **αρμονικό σύνολο αναδύονται οι ανώτερες δυνάμεις**, με τις οποίες **αντιμετωπίζονται οι τεράστιες απαιτήσεις της ζωής**. **Η υπερβολική ατομική ελευθερία προκάλεσε θανάσιμο πλήγμα στην κοινωνική συνοχή**. Καταλύθηκαν οι κοινωνικοί δεσμοί. **Κατέρρευσε** η **εμπιστοσύνη και χάθηκε η ελπίδα.**

Ζούμε σε μια **μαζική κοινωνία**, χωρίς **οντότητα και ολιστική λειτουργία**. Θεωρούμε την πραγματικότητα στα μέτρα των ατομικών μας συμφερόντων. **Η καταιγίδα των πληροφοριών μάς προκαλεί αυταπάτες.** Ο καθένας μας δημιουργεί μια δική του πραγματικότητα, η οποία ελάχιστη σχέση έχει με την αντικειμενική. **Η εσωστρέφεια μάς απομακρύνει από τον διπλανό μας.** Επιζητούμε περιστασιακές συμφεροντολογικές συνεργασίες και **όχι φιλίες ουσίας**. Δεν θεωρούμε τον άνθρωπο, ως **ύπατο αγαθό**, αλλά ό,τι εκείνος περιστασιακά **έχει**! **Το «έχειν» υπερτερεί του «είναι».**

Οι αδυναμίες του άλλου αναδεικνύονται πιο εύκολα και αγνοούνται τα θετικά του στοιχεία. Η αδικοπραγίες των άλλων εκλαμβάνονται, ως δικαιολογία των δικών μας ανομιών. Αμαυρώνεται εύκολα η προσωπικότητα όλων και κυριαρχούν χαρακτηρισμοί: «Όλοι» κλέβουν»! «Όλοι είναι ψεύτες»! «Όλοι λαδώνονται» !!! κ.ο.κ.

Αλλοίμονο! Δεν υπάρχουν αξιαγάπητοι συνάνθρωποι; **Και βέβαια υπάρχουν**. Η εμπορευματοποίηση των πάντων προκάλεσε τον **μηδενισμό των ανθρώπινων αξιών**. Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα κατακλύστηκε από **δυσπιστία,** που δυστυχώς επηρεάζει σε τεράστιο βαθμό την **νοοτροπία όλων μας και κυρίως των νέων μας. Η αρετή της εμπιστοσύνης συνιστά το θεμέλιο της κοινωνίας.** Η αρμονία κάθε συνόλου ανθρώπων (οικογένεια, κοινότητα, Πατρίδα) εξαρτάται από το περιεχόμενο που δίνουμε στις βασικές αξίες. Στην **αλήθεια**, το **κάλλος** και την **ηθικότητα.** Η **εμπιστοσύνη** είναι η μετάβαση από την **απλή γνώμη**, μέσω μιας στερεής πεποίθησης, στην **πίστη**. Ήτοι συνιστά την **αρχική κρυστάλλωση της αξίας της ιερότητας**.

Στην απλή της μορφή μπορεί να είναι ένα **συναίσθημα ευεξίας** στην επικοινωνία και τις συναναστροφές των ανθρώπων, που διευκολύνει την κοινωνική λειτουργία. Ουσιαστικότερα, όμως αναβαθμίζεται, μέσω της **ειλικρίνειας,** σε δεσμό μεταξύ των προσώπων, ήτοι **ως αξία.** Με ερείσματα την **αυτοεκτίμηση** και την **αυτοπεποίθηση** και με γέφυρα την **ενσυναίσθηση εμπεδώνεται και αναβαθμίζεται σε αρετή**. Τότε ο «άλλος» αναδεικνύεται, **ως πρόσωπο και αγαθό συνάμα.** Με τη συμβολή της εμπιστοσύνης αναπτύσσονται μεταξύ των προσώπων η φιλότητα, **η αδελφοσύνη, η ανυστερόβουλη αγάπη και τελικά αναδύεται η ελπίδα. Το οξυγόνο της ζωής μας.**

Η **εμπιστοσύνη, ως αξία της ιερότητας** συνιστά το **βασικό θεμέλιο στερεότητας** κάθε ανθρώπινου συνόλου. **Εάν η εμπιστοσύνη μηδενισθεί το σύνολο καταρρέει**. Βέβαιος μηδενισμός της εμπιστοσύνης επέρχεται σε περιπτώσεις στρέβλωσης της πραγματικότητας (αυταπάτες), έλλειψης ευπρέπειας και κακοήθειας, οπότε αναπτύσσεται ο **επικίνδυνος εγωτισμός** και εκλείπει η **ενσυναίσθηση**, δηλαδή η βασική αρετή τού να μπαίνει ο ένας στη θέση του άλλου.

Χείριστη συνέπεια είναι η **ανάδειξη**, ως κυρίαρχων ατόμων στην Κοινωνία εκείνων, οι οποίοι **δεν αποπνέουν εμπιστοσύνη**, οπότε επικρατεί μια απέραντη δυσπιστία, αβεβαιότητα και αντιπαλότητα. Τότε ο διάχυτος φόβος και τρόμος **μηδενίζει κάθε υγιές κοινωνικό φαινόμενο. Σε αυτό το δραματικό σημείο απελπισίας τείνει να φθάσει (εάν δεν έχει φθάσει!) η μαζικού χαρακτήρα κοινωνία μας.**

Η ανάγκη είναι επιτακτική όσο ποτέ. Η **αβεβαιότητα,** ο φόβος ακόμη και ο **τρόμο**ς για την αυριανή μέρα μάς έχουν καταστρέψει τη ζωή μας**. Κάθε ατομική ευτυχία μέσα στην οδύνη του διπλανού μας είναι πάντοτε προσωρινή**. Ο διπλανός μας δεν πρέπει να θεωρείται αντίπαλος, αλλά **συνοδοιπόρος και αρωγός μας**. Οφείλουμε να βλέπουμε τα αληθινά, τα ωραία και καλά του στοιχεία, τα οποία έχει, όπως και εμείς, φυσικά, έχουμε. Το μόνο αντίδοτο στην αβεβαιότητα και στον φόβο είναι η **ελπίδα,** η οποία αναδύεται από την **αγάπη** και την **αδελφοσύνη**, που με τη σειρά τους αναδύονται από την **εμπιστοσύνη,** ως ανάδυση της αρμονικής σύνθεσης της **αλήθειας,** της **ωραιότητας** και της **αγαθότητας**.

Οι σωστοί και δίκαιοι νόμοι εδραιώνουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη. Δεν αρκεί όμως η δια της βίας επιβολή τους. Απαιτείται η **ενσυνείδητη εφαρμογή του**ς. Απαραίτητη είναι και η **αιδώς** για αποφυγή της προσβολής της προσωπικής μας τιμής, η οποία, δυστυχώς, **αργεί.** Απαιτείται ο πρακτικός λόγος, ο εθισμός και η αντίστοιχη καλλιέργεια. Προπαντός, όμως, **απαιτείται η τεράστια ψυχική δύναμη να ξεφύγουμε, ενσυνείδητα, από το εύκολο και να στραφούμε σε εκείνο που αξίζει, αλλά είναι πιο δύσκολο.**

Όλα αυτά τα προαπαιτούμενα είναι θέματα **ολιστικής παιδείας,** που θεωρεί ως η **ύπατη αξία** τον **Άνθρωπο** και συνδυάζει τις **γνώσεις με την ηθική συγκρότηση** για ένα ανθρώπινο γίγνεσθαι. Συμπεριλαμβάνει την **αγωγή** (εκ του ρήματος άγω, λατινικό educere, που σημαίνει οδηγώ το παιδί έξω από τον εαυτό του, το παρακινώ να αυτοδομηθεί και του παρέχω τα μέσα για να το επιτύχει).

Αυτός είναι ο βασικός σκοπός της **οικογένεια**ς και της **κοινωνίας**. Σταδιακά μετατρέψαμε αυτό τον ρόλο σε μια **παροχή γνώσης**, (τροφής), για να ανταπεξέλθει στον **ανταγωνισμό.** Το educere (οδηγώ έξω από) υποβαθμίστηκε σε educare=τρέφω).

Εφόσον ο Άνθρωπος αποφασίσει να μην είναι αντικατοπτρισμός του Υπέρτατου Όντος (Πανσόφου, Πανωραίου και Πανάγαθου), που συνιστά τη **μεταφυσική Πηγή Ελπίδας**, αλλά να στηριχτεί στις **δικές του δυνάμεις** για τη διαμόρφωση της ζωής του, τότε

οφείλει δια της **ολιστικής παιδείας** να μάθει να **σκέπτεται**, να **συναισθάνετα**ι και να **ενεργεί** κατά έναν συμβατό με τον συνάνθρωπό του τρόπο για να οικοδομηθεί η **αμοιβαία εμπιστοσύνη** αναζητώντας οδούς προς τις τρεις θεμελιακές αξίες:

- τη **σοφία**, από την οποία αναδύεται η αντικειμενική **αλήθεια**
- το **κάλλος**, από το οποίο αναδύεται η γενικότερη **ευαρέσκεια** και
- την **αγαθότητα**, από την οποία αναδύεται η **ευρύτερη ολβιότητα**.

Η **εμπιστοσύνη** συνιστά την ικανή και αναγκαία **συνθήκη αγαστής συμβίωσης** και σύμπραξης των πολλών, από την οποία και μόνον αναδύεται η πολυπόθητη **ελπίδα** για ένα πιο ευοίωνο μέλλον της Κοινωνίας μας.

Εκατομμύρια ανθρώπινες ψυχές έχουμε παγιδευτεί σε ένα… «ειδησιακό» και «διαφημιστικό» **εμπορευματοποιημένο καταιγισμό** και δε μπορούμε να βρούμε εναλλακτικές πορείες ευχαρίστησης και ευτυχίας. Και όμως υπάρχουν, εάν βρούμε την **αισιοδοξία μα**ς, που αποπνέει μια πραγματική **αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση**.

Θα προτείναμε να ξεκινήσουμε από τα **πιο απλά.** Να επιλέγουμε μέσα από το χάος της φαινομενικής πραγματικότητας**, ό,τι πιο αληθινό**, **ό,τι πιο ωραίο και ό,τι πιο καλό** και να τα **συνθέτουμε αρμονικά με τα αντίθετά τους**, τα οποία οφείλουμε **υποβαθμίζουμε.**

Ίσως, αυτός ο **δρόμος είναι πιο βατός** μέσα στις δυσκολίες που προκαλεί η σημερινή μαζική Κοινωνία. **Ας μη καταπίναμε αυθόρμητα το κάθε κακό, το κάθε ψέμα και αποτρόπαιο.**

Ας προχωράμε στα παραδείγματα της φύσεως και της ζωής, τα οποία είναι συνθέσεις κατά βάση αντιθέτων με τη αρχή της **χρυσής τομής** (αναλογίας) και του **άριστου μέτρου**.

Όλες οι ανθρώπινες αρετές, είναι, ακριβώς, συνθέσεις αντιθέτων! Έτσι θα αντιμετωπίζουμε τις δυσκολίες πιο έλλογα και η αβεβαιότητα περιορίζεται σε επιτρεπτά όρια.

Τότε σκεπτόμαστε πιο καθαρά, αισθανόμαστε πιο ωραία και ενεργούμε πιο έντιμα και δημιουργικά.

Δημήτρης Μπάκας
Νοέμβριος 2026